

Volume 9, Issue 4, July 2022, p. 235-242

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3193>

ArticleHistory:

Received

14/05/2021

Accept

14/07/2022

Available

online

15/07/2022

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' BEHAVIORS THAT ENCOURAGE STUDENTS TO BE CREATIVE

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENCİLERİ YARATICILIĞA TEŞVİK EDİCİ DAVRANIŞLARI¹

Ayla YENER²

Abstract

What it would be like to gain and develop creative skills in individuals, especially in recent years, is the importance of creativity skills. It makes the competencies that teachers should have in this context more important, which will enable students to have these skills. Teachers' students have creative behavior and skills, which are among the general competencies required by the teaching profession. This research aims to determine the perceptions of elementary school teachers' perceptions of their students' creative behavior. The universe of the research is 326 teachers in primary schools in the Ordu province of Ünye in 2021 2022 academic year. The sample consists of 186 teachers, calculated based on 0.5 confidence ranges and determined using the appropriate sampling method. The research uses the creativity-promoting Teacher Behaviors Index as a data collection tool. As a result of the analysis of the research data, it was concluded that teachers' students' creative behaviors were high. In addition, it has been determined that the levels of creativity-promoting behavior of teachers have not changed significantly depending on gender, graduation, vocational seniority and in-service training.

Keywords: Teacher behavior, creativity, professional qualification.

Özet

Bireylerde yaratıcılık becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesinin nasıl olacağı, özellikle son yıllarda alanyazın araştırmalarına konu edilmesi, yaratıcılık becerilerinin öneminden kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin bu becerilere sahip olabilmelerini sağlayacak olan öğretmenlerin de bu çerçevede sahip olmaları gereken yeterlikleri daha önemli kılmaktadır. Öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranış ve becerilere sahip olmaları, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği genel yeterlikler arasında yer almaktadır. Bu araştırmada ilkökul öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarına ilişkin algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni 2021 2022 eğitim-öğretim yılında Ordu ili Ünye ilçesindeki ilkokullarda görevli 326 öğretmendir. Örneklem ise 0,5 güven aralığı dikkate alınarak

¹ Bu makalede, 2019-2020 akademik dönem sürecinde Tezsiz Yüksek Lisans programı bitirme projesi kapsamında elde edilen veriler kullanılmıştır.

² Millî Eğitim Bakanlığı, Öğretmen, gs_slowx_55@hotmail.com, 0000-0002-8538-8360

hesaplanmış ve uygun örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiş 186 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları (YÖD) İndeksi kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizi neticesinde öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeylerinin cinsiyet, mezuniyet, mesleki kıdem ve hizmet içi eğitim alma durumlarına bağlı olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen davranışları, yaratıcılık, mesleki yeterlik

GİRİŞ

Yaşam içerisinde, karşı karşıya kalınan problem durumlarla baş etme çabası, yaşamı belirli bir düzen içerisinde sürdürme isteği ve geleceğe ilişkin kaygılardan uzaklaşma bireylerin öncelikleri arasında olmuştur. Plotnik (2009), bireylerde görülen bu durumun insan doğasından kaynaklandığını aktarmaktadır. Bireylerin bu arzularının gerçekleşebilir olması sahip olunan yaratıcı problem çözme becerileri ile doğrudan ilişkilidir. Nitekim Demirel (1993), bir toplumun geleceğinin inşasında umulan ilerlemenin mümkün olmasının bireylerin sahip oldukları ya da olacakları yaratıcılık becerilerine bağlı olduğuna dikkat çekmektedir.

Yaratıcılık, birey için yaşamı kolaylaştıran, yaşama düzen verilebilmesini sağlayan, karşı karşıya kalacağımız engellerin aşılmasıyla da ilerlememizi ve gelişmemizi sağlayan bir yetenektir. Yaratıcılığın bir yetenek olarak kabul edilmesi, yaratıcılığın geliştirilebilir olduğunun göstergelerindedir. Nitekim Aral (2004) yaratıcılığın, bireylerin doğumla birlikte sahip oldukları ve uygun koşullarda geliştirilebilecekleri bir yetenek olduğunu aktarırken yaptığı tanımlamada yaratıcılığın “geliştirilebilir” olduğuna vurgu yapmaktadır. Bireyin gelişiminde ve geleceğin inşasında bu denli önemli olan yaratıcılık becerilerinin eğitimin odak noktasında değerlendirilmesi olağan bir durum olarak değerlendirilmelidir. Öyle ki son yıllarda eğitim sistemi içerisinde bireylerin sahip olacakları yaratıcılık becerilerinin kazandırılmasına dönük planlama ve uygulamalara sıklıkla rastlamaktayız (Çağatay, 2020). Çocuklarda yaratıcılığın geliştirilmesi okul ve okulda verilen eğitim ile ivme kazanacaktır. Bu sebeple eğitimle geliştirilebilen yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerisi, ülkemizde eğitimin genel amaçları arasında yerini almıştır (Yeşilyurt, 2020).

Bireylerin ortaya çıkan öğrenme gereksinimlerinin karşılanması tek başına okulların dolayısı ile eğitim sisteminin varlığı ile karşılanamayacak niteliktedir (Töremen, 2003). Bununla birlikte bireylerin kişisel çaba ve çalışmaları, sahip oldukları yeterliklerin işe koşulması önemli bir etkidir. Başka bir ifadeyle; bireylerin kendilerinin geliştirecekleri ve hayata uyarlayacakları yaratıcılık becerilerine ihtiyaç duyulacaktır. Ancak bu sayede bireylerin kendilerini gerçekleştirebilmeleri söz konusu olabilecek bu yolla da toplumsal gelişim gerçekleşebilecektir. Bu çerçevede Gülen (2013), toplumlar değişen ve gelişen dünyanın gerisinde olmamak ve toplumsal kalkınmayı tesis etmek üzere donanımlı ve nitelikli bireylerin yetiştirilmesinin önünü açmak durumunda olduklarına vurgu yapmaktadır.

Bireyler için henüz öğrenci iken ve eğitim sistemi faydalanıcıları oldukları süre içerisinde yaratıcı düşünme ve problem çözme becerileri elde etmeleri adına öğrenci olmak bir fırsattır ve en üst düzeyde bu fırsattan yararlanılmalıdır. Zira bireylerin geleceğe ilişkin arzu edilen yaşam standartlarını elde etmeleri bugünlerde sahip oldukları ve geliştirecekleri yaratıcı düşünme ve problem çözme becerileri ile ilişkilidir. Okulöncesi dönemden yüksek öğrenime kadar bütün eğitim kademelerinde yer alan öğretim programlarında bireylerin yaratıcılıkları ve yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu hedef temelsiz değildir çünkü yürütülen alanyazı araştırmaları, yaratıcılık ve yaratıcı düşünme becerilerinin tüm bireylerde var olduğu ve eğitimle geliştirilebileceği sonucunu ortaya koymaktadır (Sak, 2014). Bu kapsam ve yaklaşım içerisinde San (1979), okulların yapısı ve işlevine ilişkin olarak; okullar sadece bilgi aktaran değil aynı zamanda beceri ve tutum kazandırmayı hedefleyen, öğrenci merkezli yapılar olmalıdır tespitinde bulunmaktadır.

Bireylerin gelişimi ve toplumsal refahın sağlayıcısı olan eğitim sistemi ve okulların ana aktörü öğretmenlerdir ve bu rol öğretmenlere oldukça önemli bir misyon yüklemektedir. Bu bağlamda öğretmenlik mesleğinin, bireyin gelişimi adına oldukça önemli ve kritik bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Öğretmenler eğitim sisteminin öğretici ve rehberlik eden ana ve uygulayıcı olan aktörleridirler (Cüceloğlu ve Erdoğan, 2013).

Yaraticılık becerilerinin kazandırılmasının ve geliştirilmesinin ne şekilde daha mümkün olacağını özellikle son dönem araştırmalarına konu edilmesi, yukarıda aktarılan öneme dayanmaktadır (Erdoğdu, 2006). Öğrencilerin bu becerilere sahip olabilmelerini sağlayacak olan öğretmenlerin de bu çerçevede sahip olmaları gereken yeterlikleri daha önemli kılmaktadır. Öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranış ve becerilere sahip olmaları, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği genel yeterlikler arasında yer almaktadır ve aynı zamanda 21. Yüzyıl becerileri arasında gösterilen yeterliklerdendir (MEB, 2020).

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nicel ankete dayalı betimsel tarama desenli bir çalışma biçiminde yürütülmüştür. Nicel araştırma tarama modeli, geniş örneklem ile yürütülecek araştırmalarda, herhangi bir konu ya da durum hakkında katılımcıların genel olarak görüşlerinin, ilgi, beceri ve tutum gibi özelliklerinin betimlenmesini amaçlayan araştırma modelidir (Creswell, 2017).

Nicel araştırmalar, bireylerin sosyal davranışlarını gözlem, deney ve testlerle objektif olarak ölçmeyi ve bunları sayısal verilerle açıklamayı amaçlar. Tarama modeli, geçmiş veya mevcut koşulları tanımlamayı amaçlayan bir araştırma yöntemidir ve olayları, bireyleri veya konuları kendi koşulları altında objektif olarak tanımlamak ve analiz etmek için tercih edilmektedir (Karasar, 2020).

Evren ve Örneklem

2021/2022 eğitim-öğretim yılı Ordu ili Ünye ilçesinde faaliyette olan ilkokullarda görevli toplam 326 ilkokul öğretmeni araştırmanın evrenini oluşturmaktadırlar. Araştırmanın örneklemini ise 0,5 güven aralığı oranı dikkate alınarak hesaplanan 186 ilkokul öğretmendendir. Araştırma örnekleme ilişkin demografik veriler ve değişkenler Tablo 1'de aktarılmıştır.

Tablo 1

Örneklemdaki İlkokul Öğretmenlerine Ait Değişkenlerinin Frekans Ve Yüzde Dağılımı

Değişken	Değer	f	%
Cinsiyet	Kadın	80	43
	Erkek	106	57
Eğitim durumu	Lisans	160	86
	Lisansüstü	26	14
	1-5 yıl	2	1,1
	6-10 yıl	10	5,4
Mesleki kıdem	11-15 yıl	27	14,5
	16-20 yıl	33	17,7
	21-25 yıl	59	31,7
	26 yıl ve üzeri	55	29,6
Hizmet İçi Eğitim Alma	Aldım	44	23,7
	Almadım	142	76,3

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya dahili olan ilkokul öğretmenlerin 80'i (%43) kadın, 106'sı (%57) erkek, 160'ı (%86) lisans düzeyinde eğitime, 26'sı (%14) ise lisansüstü düzeyde eğitime sahiptirler. Araştırmaya dahil olan ilkokul öğretmenlerinin 2'si (%1,1) -5 yıl, 10'u (%5,4) 6-10 yıl, 27'si (%14,5) 11-15 yıl, 33'ü (%17,7) 16-20 yıl, 59'u (%31,7) 21-25 yıl ve 55'i (%29,6) 26 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Son olarak ilkokul öğretmenlerin 44'ünün (%23,7) konu ile ilgili hizmet içi eğitim aldığı, 142'sinin (%76,3) hizmet içi eğitim almadıkları görülmektedir.

Verilerin Toplanması

İlkokul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeylerinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada veriler, araştırmaya dahil olan 186 ilkokul öğretmeninden çevrim içi form aracılığıyla toplanmıştır. Toplanan verilerin dijital ortamda sayısal kodlamaları yapılmış ve kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma amaçlarına ilişkin bulguların saptanması adına hangi analizlerin yapılması gerektiğinin belirlenmesi için yapılan normallik testi sonuçları verilerin normal dağılımda olduğunu (çarpıklık $-,621$, basıklık $-,276$) göstermiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri -2 ile $+2$ arasında olduğunda verilerin normal dağılımda olduğu varsayılır (George ve Mallery, 2003).

Verilerin normal dağılım gösterdiğinin belirlenmesine bağlı olarak araştırma verilerinin analizinde parametrik testlerinden olan t-testi ve ANOVA'dan yararlanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümünde, araştırmaya dahil olan ilkokul öğretmenlerinden elde edilen verilerin araştırmanın genel amacı ve alt amaçlarına dönük olarak gerçekleştirilen analiz ve testlerin sonuçlarıyla ulaşılan bulgulara yer verilmiştir.

İlkokul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışları konusunda kendilerine ilişkin bulgular

İlkokul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarına ilişkin bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

İlkokul Öğretmenlerin Öğrencileri Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranış Düzeyleri

Değişken	n	\bar{x}	ss
Yaratıcılığa Teşvik Edici Öğretmen Davranışları	186	5,45	0,408

Tablo 2'den görüldüğü gibi araştırmaya dahil olan ilkokul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarına ilişkin cevaplarının ortalaması $\bar{x} = 5,45$ 'tir.

İlkokul Öğretmenlerinin Öğrencileri Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışlarının Cinsiyet Faktörüne Bağlı Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

İlkokul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının cinsiyet faktörüne bağlı farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

İlkokul Öğretmenlerin Öğrencileri Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışlarının Cinsiyete Bağlı Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösterir t-Testi

Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	sh	t	t Testi df	p
Kadın	80	5,48	,384	,043	,831	184	,407
Erkek	106	5,43	,425	,041			
Toplam	186						

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya dahil olan öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışları öğretmenlerin cinsiyetlerine bağlı olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($p > 0.05$).

İlkokul Öğretmenlerinin Öğrencileri Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışlarının Öğretmenlerin Eğitim Düzeylerine Bağlı Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

İlkokul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının öğretmenlerin eğitim düzeylerine bağlı farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

İlkokul Öğretmenlerin Öğrencileri Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışlarının Eğitim Düzeylerine Bağlı Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösterir t-Testi

Eğitim Düzeyi	n	\bar{x}	ss	sh	t	t Testi df	p
Lisans	160	5,46	,400	,031	,834	184	,405
Lisansüstü	26	5,39	,454	,089			
Toplam	186						

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya dahil olan ilkökul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışları öğretmenlerin eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($p > 0.05$).

Öğretmenlerin Öğrencileri Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışlarının Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Öğretmenlerin Öğrencileri Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışlarının Mesleki Kıdem Faktörüne Bağlı Olarak Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösterir ANOVA Testi

Değişken	f, \bar{x} ve SS değerleri					ANOVA Sonuçları				
	Yıl	N	\bar{x}	SS	Var. K.	KT	df	KO	F	p
Mesleki Kıdem	1-5	2	5,27	,19	G. Arası	1,38	5	,27	1,69	,138
	6-10	10	5,26	,43	G. İçi	29,4	180	,164		
	11-15	27	5,34	,47	Toplam	30,8	185			
	16-20	33	5,53	,36						
	21-25	59	5,43	,45						
	26 üstü	55	5,53	,31						
	Toplam	186	5,45	,40						

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırmaya dahil olan ilkökul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışları öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağlı olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($p > 0.05$).

Öğretmenlerin Öğrencileri Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışlarının Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığına İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının öğretmenlerin hizmet içi eğitim alma durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6

Öğretmenlerin Öğrencileri Yaratıcılığa Teşvik Edici Davranışlarının Hizmet İçi Eğitim Alma Durumlarına Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Gösterir t-Testi

Hizmet içi Eğitim	N	\bar{x}	SS	Sh	t	t Testi df	p
Alan	44	5,43	,406	,061	-,36	184	,719
Almayan	142	5,46	,410	,034			
Toplam	186						

Tablo 6'da görüldüğü gibi araştırmaya dahil olan ilkökul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışları öğretmenlerin konuya ilişkin hizmet içi eğitim alıp almama durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($p > 0.05$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

İlkokul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarına ilişkin algılarının belirlenmesinin amaçlandığı araştırmada elde edilen verilere bağlı olarak; ilkökul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının çok yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer biçimde aynı ölçeğin kullanıldığı araştırmada Pehlivan (2019), öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeylerinin çok yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İnal Ekici (2016) araştırmasında, ilkökul ve ortaokullarda görevli öğretmenlerin genel olarak öğrenme ortamında öğrencilerin yaratıcılığını destekleyen davranışlarına ilişkin kendilerini olumlu yönde değerlendirdiklerini saptamıştır. Batdal Karaduman ve Çiftçi (2018) ise araştırmalarında benzer biçimde, araştırmaya dahil olan sınıf öğretmenlerinin sınıf içi eğitim öğretim sürecinde yüksek düzeyde yaratıcılığı destekleyici davranışlar gösterdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Alanyazında ortaya konan bu araştırma sonuçları, elde edilen bulgular ile benzer ve destekler niteliktedir. Öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici öğretmen davranışlarının yüksek düzeyde olması ortaya çıkacak olumlu etkileşime bağlı olarak öğrencilerin akademik başarılarının da artmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Araştırmaya dahil olan ilkökul öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının cinsiyet faktörüne bağlı olarak farklılaşmadığı; kadın ve erkek öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının çok yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada ulaşılan bu sonucu destekler alanyazı çalışmaları mevcuttur. Batdal Karaduman ve Çiftçi (2018), çalışmalarında, cinsiyet faktörüne bağlı olarak öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarında anlamlı farklılaşma bulunmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici öğretmen davranışlarının cinsiyet faktörüne bağlı olarak farklılaşmadığı sonucunu ortaya koyan başkaca araştırmalar da mevcuttur (İnel Ekici, 2016; Yenilmez & Yolcu, 2007; Pehlivan, 2019).

Araştırmada ilkökul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının eğitim durumlarına göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya dahil olan ilkökul öğretmenlerinin hem lisans düzeyinde eğitime sahip olanların hem de lisansüstü düzeyde eğitime sahip olanların çok yüksek düzeyde yaratıcılığa teşvik edici davranışlar sergiledikleri saptanmıştır. Alanyazın araştırmaları içerisinde öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici öğretmen davranışlarının öğretmenlerin eğitim durumlarına göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılan; bu yönüyle araştırma sonucunu destekler nitelikte başkaca çalışmalar mevcuttur (Batdal Karaduman ve Çiftçi, 2018; Kılıç, 2017). Bu sonuçtan farklı olarak Pehlivan (2019), araştırmasında; öğrencilerin fikirlerini açıkça ifade edene kadar öğrencilerini yargılamama davranışı sergileme konusunda ön lisans mezunlarının lisans ve yüksek lisans mezunlarına göre, doktora mezunlarının lisans mezunlarına göre daha yüksek düzeyde davranış sergiledikleri sonucuna ulaşmıştır. Katılımcıların eğitim düzeylerine bağlı olarak öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeyleri arasında anlamlı farklılaşmaların olduğu sonucuna ulaşılan başka bir alanyazı araştırması ise İlhan'a (2016) aittir. Çalışmada; yaratıcılığı destekleme düzeyi ile bağımsızlık, bütünleştirme, güdüleme, yargılama, değerlendirme, sorgulama, fırsat verme ve hayal kırıklığı alt boyutlarında anlamlı farklılıklar saptandığı; yargılama boyutunda farkın, eğitim enstitüsü ile lisans mezunu öğretmenler arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada, ilkökul öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeylerinin öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek düzeyde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Anlamlı sayılabilecek düzeyde farklılaşma görülmesi de mesleki kıdemi fazla olan ilkökul öğretmenlerinin mesleki kıdemi az olan ilkökul öğretmenlerine oranla daha yüksek puan ortalamasına sahip oldukları saptanmıştır. Öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak farklılaşmadığı sonucuna

ulaşılan bir araştırma da Batdal Karaduman ve Çiftçi'nin (2018) "sınıf öğretmenlerinin yaratıcılığı destekleyici davranışlarının incelenmesi" çalışmalarıdır. Bununla birlikte araştırma sonucu ile benzerlik gösteren ve destekler nitelikte olan (Kılıç, 2017; Kaya, 2018; İlhan, 2016) araştırmalar mevcuttur. Pehlivan (2019) ise bu sonuçlardan farklı olarak araştırmasında, sınıf öğretmenlerinin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışlarının ölçeğin "bütünleştirme", "yargılama", "esneklik" alt boyutlarında ve ölçeğin genelinde anlamlı sayılabilecek düzeyde farklılaşma saptanmışken ölçeğin diğer alt boyutlarında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranış düzeylerinin öğretmenlerin yaratıcılık konusu kapsamında hizmet içi eğitim alma durumlarına göre anlamlı sayılabilecek düzeyde farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir. Bu sonuca benzer saptamayı Pehlivan'ın (2019) yürüttüğü "sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile yaratıcılığı destekleme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi" araştırmasında görmekteyiz. Araştırmada, sınıf öğretmenlerinin yaratıcılığı destekleme düzeylerinin, öğretmenlerin yaratıcılık konusunda herhangi bir kurs ya da hizmetiçi eğitim alıp almama durumlarına bağlı olarak tüm alt boyutlarda ve ölçeğin genelinde anlamlı sayılabilecek bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Öneriler

Yürütülen araştırma çerçevesinde ulaşılan sonuçlara bağlı olarak araştırmacı ve uygulayıcılara ayrı ayrı öneriler getirilmiştir.

Araştırmacılara Öneriler

1. Benzer çalışmalar daha büyük evren ve örneklem ile yürütülebilir. Böylelikle araştırmalarda ulaşılabilecek sonuçların karşılaştırılması, farklı bulguların değerlendirilmesi ve yeni başka araştırmalara ışık tutması söz konusu olabilecektir.
2. Araştırma sadece öğretmen görüşlerine bağlı biçimde değil, öğrencilerin görüşlerine göre öğretmenlerin öğrencileri yaratıcılığa teşvik etme düzeyleri incelenebilir. Bu daha nesnel sonuç verebilecektir. Bu yolla ulaşılabilecek sonuçlar yeni araştırma kapsamalarının belirlenmesine yön verebilecektir.

Uygulayıcılara Öneriler

1. Öğretmenlerin mevcut yeterliklerini artırmaya dönük eğitimler verilmelidir. Bu sayede dolaylı olarak öğrencilerin başarılarında da artış sağlanması mümkün olacaktır.
2. Öğretmen yetiştirme programlarına öğrencileri yaratıcılığa teşvik edici davranışların geliştirilmesine dönük dersler ve içerikler eklenmelidir. Bu sayede öğretmenlerin daha hazır biçimde göreve başlamaları ve hizmet içi eğitimlere daha az ihtiyaç duyulması söz konusu olacaktır.

KAYNAKÇA

- Aral, N. (2004). Çocukta Yaratıcılığın Gelişimi. *Çocuk Çocuk Dergisi*(36), 23-24.
- Batdal Karaduman, G. ve Çiftçi, C. (2018). Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcılığı Destekleyici Davranışlarının İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(3), 242-262.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları (3. Baskı)*. (S. B. Demir, Çev.) Ankara: Eğiten Kitap.
- Cüceloğlu, D. ve Erdoğan, İ. (2013). *Öğretmen Olmak* (2 b.). İstanbul: Final Kültür Sanat Yayınları.
- Çağatay, E. (2020). *İlköğretim öğrencilerinin problem çözme becerilerini yordayan değişkenlerin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Demirel, Ö. (1993). Önsöz. A. Ataman içinde, *Yaratıcılık ve Eğitimi* (s. x). Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

- Erdoğdu, Y. (2006). Yaratıcılık ile Öğretmen Davranışları ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 95-106.
- George, D. ve Mallery, M. (2003). *SPSS for Windows step by step: a simple guide and reference, 17.0 update (7th edition)*. Boston: Pearson.
- Gülen, Ş. B. (2013). Ortaokul Öğrencilerinin 21. Yüzyıl Öğrenme Becerileri ve Bilişim Teknolojileri ile Destekleme Düzeylerinin Cinsiyet ve Sınıf Seviyesine Göre İncelenmesi. *yüksek lisans tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İlhan, Z. (2016). *Öğretmenlerin kullandıkları disiplin stilleri ile yaratıcılığı destekleyen öğretmen davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisanstezi. Niğde Üniversitesi, Niğde.
- İnel Ekici, D. (2016). Öğretmenler Öğrenme Ortamında Öğrencilerin Yaratıcılığını Destekleme Düzeylerine İlişkin Kendilerini Nasıl Değerlendiriyorlar? *Turkish Studies*, 11(3), 1287-1308.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, N. G. (2018). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Öğretmenlerinin Yaratıcılığı Destekleme Düzeylerinin Belirlenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 157-175.
- Kılıç, A. (2017). Öğretmenlerin Yaratıcı Düşünceyi Destekleme Davranışlarının İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 87-115.
- MEB. (2020, 7 20). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*. <http://www.meb.gov.tr/>: <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39> adresinden alındı
- Pehlivan, N. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile yaratıcılığı destekleme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Plotnik, R. (2009). *Psikolojiye Giriş*. (T. Geniş, Çev.) İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Sak, U. (2014). *Yaratıcılık Gelişimi ve Geliştirilmesi*. Ankara: Vize Yayıncılık.
- San, İ. (1979). Yaratıcılık İki Düşünme Biçimi ve Çocuğun Yaratıcılık Eğitimi. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 12(1-4), 117-190.
- Töremen, F. (2003). Yaratıcı Okul ve Yönetimi. *Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Bilimleri*, 3(1), 227-253.
- Yenilmez, K. ve Yolcu, B. (2007). Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı. *Manas Sosyal Bilimler Dergisi*(18), 95-105.
- Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve Yaratıcı Düşünme: Tüm Boyut ve Paydaşlarıyla Kapsayıcı Bir Derleme Çalışması. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(25), 3874-3915.